

INTERFACE XTRA

• diverse video's en jams door Sonicware

Japanse dwarsligger

De stroom leuke, compacte en betaalbare synths van nieuwe kleine fabrikanten is groter dan ooit. Uit Japan komt de Sonicware ELZ1 die eruitziet als een moderne versie van de Casio VL-tone. Leuk hebbeding of serieuze synth?

De ELZ1 heeft een behoorlijk rijk klankenpalet

door **Ruud Lekx**
stefan@interface.nl

Ik begon de test van de Arturia MicroFreak destijds met de opmerking dat ik 'm al zittend in de tuin kon recenseren. Dat kan met de ELZ1 ook, met als leuk extraatje dat zelfs een hoofdtelefoon niet nodig is: Als bij een willekeurig goedkoop meukkeyboard is er een speakertje ingebouwd.

Voor de prijs van de ELZ1 kun je echter een hele stapel meukkeyboardjes kopen: dit is geen speelgoed maar (in de traditie van de Teenage Engineering machines) een serieus stuk gereedschap dat zich slechts voor doet als speelgoed. Want de ELZ1 mag dan werken op batterijen, een speakertje hebben en speelgoedknoppen bevatten waar je tweejarige neefje verlekkerd naar kijkt, hij kost rond de vijfhonderd euro, heeft een compleet metalen behuizing en een partij synthesisevormen aan boord waar de gemiddelde digitale synth alleen maar van kan dromen.

Sonicware is een mij verder onbekend Japans clubje; een van de vele nieuwe kleine

fabrikanten (eigenlijk niet meer dan een ontwikkelaar met wat vrienden en bekenden) die een idee via een succesvolle Kickstarter campagne of een netwerk van kleine shops en websites waarheid kunnen laten worden. Nadeel is dat dit soort kleine bedrijfjes snel komen en gaan. Er zijn echter ook voordelen: met de ontwikkelaar van de ELZ1 kun je op social media gewoon persoonlijk van gedachten wisselen over features – en hij reageert snel op vragen. Dat gaat bij de grote jongens, van Roland en Yamaha tot Arturia of Steinberg, wel anders.

Het bedrijf zal de eerste zijn die de ELZ1 een 'project in ontwikkeling' noemt, met regelmatige updates. De machine was amper hier gearriveerd, of er was al een grote update.

Korte metten

De ELZ1 is een 100% digitale synthesizer. We lijken de hele synthesizergeschiedenis weer compleet over te gaan doen en daarmee zijn we nu pakweg in 1983/84 beland, toen de digitale machines ons ineens om de

info

- **Prijs incl:** € 549,-
- **Distributie:** Sonicware online
- **Internet:** www.sonicware.jp

het oordeel

- + prima klank
- + makkelijk te editen
- + lekker anders
- geen din-midi
- sommige settings worden niet onthouden

oren vlogen. Ik ben er voorstander van: de analoge stortvloed kennen we nu wel, en het digitale klankenpalet bevat nog altijd veel onontgonnen terrein wat indertijd in de nooit eindigende rush naar de beste sounds vrij snel weer aan de kant werd gemikt. Er is echter een enorm verschil. De huidige generatie digitale synths – de Teenage Engineering Op1, Elektron Digitakt, Arturia MicroFreak of deze ELZ1 – is leuk! Als je de jaren tachtig/negentig-generatie synths hebt meegemaakt, dan weet je dat 'leuk' geen woord is dat je met die lichterling associeert. De sounds waren prima, maar man, man; wat een crime om die dingen te programmeren.

Jaren lang lieten de fabrikanten ons geloven dat het echt niet anders kon dan met rare afkortingen, kleine schermpjes, drie knoppen en zevenhonderd parameters op een display van een regel. De huidige generatie synths maakt daar gelukkig korte metten mee. Deze synths maken complexe synthesisevormen begrijpelijk, vereenvoudigen parameters tot muzikaal te snappen combinaties, barsten van de knoppen en graphics,

en alles is sync-baar aan midiclock, zodat allerlei bewegingen in het tempo van de song passen. Ze maken het vooral leuk om een synth te programmeren; ook zonder masochistische inborst. Hadden de grote fabrikanten dat niet even dertig jaar eerder kunnen bedenken?

Leuke vormen

De ELZ1 lijkt dus niet in dezelfde fouten te vervallen als de synths uit de jaren tachtig. Er is een mooi, relatief groot scherm, waarop duidelijke graphics aangeven wat je kunt editen. Dat lijkt in eerste instantie niet veel (vier parameters per pagina), maar als je de betreffende knop nog een keer indrukt, ga je naar pagina 2, et cetera. We zien vijf drukknoppen met wat cryptische symbolen en vier draaiknoppen: onder knop 1 zitten de verschillende synthesisevormen, (zeg maar, de oscillator); onder knop 2 de envelope generators; onder knop 3 de filters; onder knop 4 de effecten; en 5 is voor de arpeggiator/sequencer.

Wat missen we hier? Inderdaad, een lfo,

en sowieso modulatiemogelijkheden. Die zijn er wel (en worden snel uitgebreid met elke update), maar wat er nu is, is vrij basic. Het is alles behalve een MatrixBrute of zelfs een MicroFreak. Niet dat de sounds statisch zijn, in tegendeel, maar dit onderdeel zou nog wel wat meer sources en destinations kunnen gebruiken. Vooral ook omdat we hier zo veel leuke synthesisevormen hebben: gewone oscillators, wavetables, fm-synthese, 8bit, granulaire synthesise, en een noise synth engine; allemaal in verschillende varianten. En met de DNA Explorer kun je samples opnemen of inladen en daaruit golfvormen genereren. Kortom: de ELZ1 heeft een behoorlijk rijk klankenpalet. De effecten voegen niet heel veel bijzonders toe, maar kunnen net even handig zijn. De filters zijn lekker flexibel, de envelope generators heerlijk snappy en de arpeggiator en stepsequencer zijn erg leuk en inspirerend.

Update-baar

Het editen zelf gaat super eenvoudig, mede dankzij de grafische interface. De knopjes

zijn klein, maar voelen stevig aan, hoewel ik wel graag wat minder glad voelend plastic had gezien. Sowieso is het hele design van de synth wat vreemd: hij is aan de ene kant 100% gemaakt om draagbaar te zijn (batterijen, speaker, et cetera) maar aan de andere kant heb je wel drie kabels nodig als je 'm ingeplugd wilt gebruiken. De stroomkabel past namelijk aan de ene kant in een usb-stroomadapter, maar is geen standaard usb-kabel, want in de synth zelf gaat een aansluiting die lijkt op een normale 9V-plug. Lastig: een aparte kabel, en nog veel te kort ook! Waarom niet gewoon usb-bus-power?

Een echte midiplug zit er ook niet op; dat gaat via usb (naar de computer of een hub). Inmiddels is clock sync ook mogelijk via een Volca-compatible trigger, maar voor meer dan vijfhonderd euro hoort er gewoon een fullsize midi-jack op te zitten. In een hardware-setting zonder computer zul je dus een aparte usb-naar-midi-kabel of -interface moeten aanschaffen.

Dan zijn er twee audio-outputs en een hoofdtelefoonaansluiting, en een audio-input. Zowel volume als speaker/h hoofdtelefoon >>>

Hij heeft kloten, is ruig, overstuurt soms lekker en heeft vooral veel power

worden met kleine potmeters achterop geregeld, die ook helemaal uit kunnen, zodat je ineens geen geluid meer hebt. En ook die zijn van erg glad plastic. Kortom: qua ergonomie, verder op de synth zo goed geregeld, is hier nog wel wat te verbeteren. Wat me echter voor geen meter stoort is het keyboard. Het ziet er in eerste instantie nogal speelgoedachtig uit (hallo, Casio VL-tone!), maar werkt eigenlijk gewoon heel erg goed. Klassieke stukken zou ik er niet op spelen, maar daar koop je de ELZ1 ook niet voor. In de userinterface zitten wel wat gekkigheden. Zo kan de usb-poort dienst doen als midi-interface, of dienen voor data-overdracht, maar die instelling wordt niet onthouden. Je moet 'm dus steeds handmatig in usb-device mode zetten, voordat de pc 'm herkent. Maar goed, dat zijn update-bare zaken.

Geen allemansvriend

Bovenstaande knulligheden zijn de ELZ1 vergeven, want wat een sound komt hieruit zeg! Een van de verschillen tussen oude en nieuwe digitale synths is juist ook de sound. Waar de oude bestjes heerlijke rauw en direct

kunnen klinken, zijn hun moderne equivalenten soms erg braafjes. Je hoort dat op de Arduino of wat voor platform dan ook een rauwheids-algoritme is gemaakt, maar het mist de ballen van zo'n ouwe chipbak. Deze ELZ1 voelt zich qua sound gelukkig wel thuis bij die categorie. Hij heeft kloten, is ruig, overstuurt soms lekker en heeft vooral veel power. Wat een ontzettend fijn klinkend ding, vooral ook in de mix.

En een andere verrassing: de presets klinken ook allemaal echt goed. Waar normaal gesproken 90% direct de vuilnisbak in kan, omdat het in de echte wereld nauwelijks bruikbaar is of andere synths het veel beter kunnen, is dat hier niet zo. Dus godzijdank geen piano's, nep 303-basjes, Rhodes sounds, en allerlei andere klanken waarvoor je een ELZ1 niet gaat kopen. Hij lijkt wat dat betreft een beetje op de MicroFreak: geen allemansvriend, maar een inspirerend apparaat voor wie verder durft te kijken dan de neus lang is.

Die MicroFreak is tevens ook wel meteen de achilleshiel van de ELZ1. Of liever gezegd: de prijs ervan. Want ze zijn beiden qua features en concept best vergelijkbaar, hoe-

specificaties

- 6-stemmig polyfone digitale synthesizer
- 7 synthesevormen: fm (4 operators met 31 algoritmes), 8bit Memory synth, DNA Explorer, Sigrinder, Standard, Lowbit en Custom oscillators, en Sand Flute
- low pass-, high pass-, band pass- en notch-filters
- 128-steps sequencer
- adsr-enveloppe generator
- diverse effecten
- arpeggiator
- 128-steps stepsequencer
- 3-octaafs toetsenbord met drukknoppen, niet aanslaggevoelig
- oled-display
- 127 presets
- stroomvoorziening: 5V of batterijen
- ingebouwde luidspreker
- display
- inclusief adapterkabel aansluitingen
- stereo output (2x 6,35mm jack)
- audio-input (mini-jack)
- hoofdtelfoonaansluiting (mini-jack)
- clock-in/out
- midi-in/out via usb
- gewicht: 1,3kg
- afmetingen (bxdxh): 399x133x50mm

wel de uitwerking enorm verschilt. Maar de MicroFreak is de helft goedkoper. Nu hoeft de prijs niet meteen een issue te zijn – de eerder genoemde Teenage Engineering synths zijn op hun beurt weer twee keer zo duur als de ELZ1 – maar je snapt het probleem. Is de ELZ1 dat geld wel waard? Aan de andere kant: het is nog steeds niet veel geld voor wat de synth allemaal kan. Een winkelprijs van rond de vijfhonderd euro is voor het gebodene bepaald niet te veel. Je kunt ze ook beide kopen; dan heb je voor onder de duizend euro een systeem waar menig eurorack-gebruiker qua mogelijkheden niet aan kan tippen.

Conclusie

Ik blijf tegen mezelf herhalen: 'Ik heb genoeg synths, ik heb genoeg synths. Ik heb genoeg synths...' Toch zou ik deze nieuweling graag aan mijn arsenaal toevoegen. Waarom? Hij is anders, en ik merk dat we klikken. De synth is zeker niet perfect: in de userinterface zitten gekkigheden, sommige zaken zijn vreemd uitgewerkt, maar z'n eigenzinnigheid, draagbaarheid en vooral de sound maken veel, zo niet alles goed. Hij is niet zo absurd goedkoop als de MicroFreak, maar ik vind de winkelprijs van rond de vijfhonderd euro prima te rechtvaardigen. Bovenal vind ik het vooral tof dat er kleine fabrikanten bij komen met een eigen kijk op zaken: als consument worden we daar uiteindelijk allemaal beter van! ■